

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. I. Vtrum in Christo sint duæ voluntates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

nam verò etiam acquirere esse tanquam terminum formalem; & proinde personam non posse dici acquirere esse cum exclusione naturæ, seu quasi natura non nisi per personam acquirat esse: quia etiam dici potest quod natura fiat, producatur & acquirat esse.

Ad alteram partem similiter dico terminum ultimum & totalem generationis esse ipsum suppositum, terminum verò formalem esse ipsam formam, quæ per generationem acquirit esse, vel saltem vnitur materiæ & corpori. Vnde ex eo quod suppositum sit terminus humanitatem in Christo debere habere esse, seu existentiam increatam.

Obijciunt 4. ex secunda sententia sequitur Verbum existeret per existentiam creatam, & illam esse Verbi perfectionem.

Resp. negando sequelam; solum enim sequitur quod in quantum homo existat per existentiam creatam, non verò absolute; quia ut res dicatur absolute & simpliciter per aliquid existeret, necesse est ut intrinsecè habeat huiusmodi existentiam: Verbum autem non habet intrinsecè existentiam creatam.

Obijciunt 5. de fide est quod B. Virgo sit & vere dicatur mater Dei; non posset autem dici mater Dei, nisi humanitas in Christo existeret existentia increata Verbi; ergo. Minor prob. ut dicatur mater Dei debet attingere esse diuinum: atqui illud non attingeret nisi existentia naturæ humanæ sit increata; cum tota actio B. Virginis solum versaretur circa creatum.

Aliqui tanti hoc argumentum faciunt ut, nisi obstat auctoritas tam multorum sententiarum naturam humanam in Christo habere propriam existentiam, propter illud censerent eam sententiam esse improbabilem, & parum fidei consentaneam. Verum tantum abest ut hoc argumentum faciat pro priore sententia, ut potius non leuiter ei aduersetur quod ostenditur: B. Virgo neque potuit producere existentiam increatam, ut patet ex terminis, neque potuit illam communicare actione quæ attingat existentiam increatam, neque etiam actione quæ attingat creaturam, camque applicet existentia increata, cum huiusmodi actiones sint supernaturales, quas non potest creatura virtute sua naturali attingere.

Conf. 1. si hoc sufficiat, posset aliqua dici mater si supernaturaliter à Deo assumeretur ad vniendum diuinæ existentia: aliquam naturam præexistente: quod tamen dici nequit.

Conf. 2. actio, ratione cuius aliqua dicitur mater, ex sua naturali conditione est vitalis & procedit à principio vitali: atqui actio quæ natura humana vnitur diuinæ existentia non proveniret à principio vitali, quia non magis repugnat pro huiusmodi vniione assumi agens inanime quam animatum.

Conf. 3. mater concurret tanquam agens principale ad actionem ratione cuius dicitur mater: quid autem aliud præstiterit B. Virgo, constat non potuisse concurrere ad actionem vnitivam humanitatis cum existentia increata; igitur ratione illius non dicitur mater, & per consequens hæc actio non requiritur in Virgine ut dicatur mater; & proinde ex eo quod B. Virgo sit mater Dei, non aptè colligitur quod humanitas Christi debeat existeret existentia increata: cum ut patet ex dictis non aliunde concludatur, quam quod mater Dei debeat sua actione attingere esse diuinum.

Conf. 4. generatio est actio naturalis, & solum respiciens esse naturale.

Ad argumentum ergo in formâ Resp. neg. minorem, ad cuius probationem Resp. dist. maiorem: debet attingere esse diuinum tanquam terminum formalem actionis seu generationis, nego: debet attingere tanquam terminum ultimum & totalem actionis, concedo. Iuxta quem sensum nego minorem, quia terminus actionis ultimus & totalis non definit esse diuinus, quamvis existentia humanitatis sit creata. Cum ergo terminus ultimus actionis B. Virginis sit diuinum suppositum, seu suppositum Filij Dei, verè & propriè dicitur mater Dei, vel mater Filij Dei; quia videlicet concurret ad productionem humanitatis, quæ eodem tempore est in diuino supposito, & quæ productio ultimò tendit ad suppositum diuinum subsistens in natura humana. Cum ergo B. Virgo respectu Filij Dei ut subsistentis in natura humana præstet quod alia matres præstant in generationibus alijs, ratione quarum dicuntur matres; ea etiam verè dicitur mater, siue humanitas existat existentia increata siue creatâ.

Dices actio B. Virginis nullo modo tendit ad suppositum diuinum, cum prius naturâ existant partes humanitatis quàm à Verbo assumantur, ut ex dictis patet.

Communiter respondetur licet prius intelligatur terminus formalis productus quàm vnitus Verbo, tamen B. Virginem dici matrem Dei, cum eodem instanti temporis humanitas reipsa vniatur Verbo, & ita Deus sit ultimus terminus. Verum id non videtur carere difficultate; cum tunc vel actiones sint tantum concomitantes, vel generatio sit naturâ prior, quæ nisi accederet, alia actio non posset sortiri rationem productionis Filij Dei. Vnde

Resp. ex dictis partim q. 6. art. 5. dub. 3. partim q. 2. art. 7. dub. 4. in fine. Diximus enim illâ q. 6. partes prius à Verbo assumptas quàm inter se unitas. Cum ergo B. Virgo concurrerit ad vniorem partium quæ prius naturâ erant unitæ Verbo, sequitur quod eius actio non concomitanter nec per accidens ratione alterius actionis coniuncta, sed per se & immediatè habuerit pro termino totali diuinum suppositum subsistens in natura humana; atque ita commodissimè inueniatur actio propter quam dicitur mater Dei.

Quamquam & prior solutio quæ est communis non sit improbabilis, in quam reipsa incidunt Thomistæ, qui censent B. Virginem concurrisse ad productionem humanitatis sub ratione essentialis, quæ reipsa coniuncta est subsistentia & existentia increata; quod satis constat debuisse fieri per diuersas actiones.

QVÆSTIO XVIII.

De pertinentibus ad unitatem in Christo quantum ad voluntatem.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Christo sint due voluntates?

ESPONDET affirmatiue.

Notandum præter eos qui vnam in Christo ponebant naturam, de quibus actum est supra q. 2. & eos qui negabāt

Resp. Actio B. Virginis quæ ratione se habuerit ad suppositum diuinum.

22.

Replica.

Resp.

23.

Partes prius fuerunt assumptæ à Verbo, quæ B. V. ad eam vniorem concurrerit.

Resp. affirm.

1.
Monothelita
Hære-
tici.

Conclus.
est de fide.
6. Syn.
Conc. Lat.
Agatho PP.

Matth. 26.
Luc. 22.
Ioan. 5.

2.
Monothelita
negabant huma-
nam volun-
tatem.

Vnitatis
positi non
facit ut sit
vnica vo-
luntas.

Concilia &
Patres vo-
luntatis
operantur

3.

Monothelita
videtur etiam
negasse ip-
sam poten-
tiam huma-
næ volun-
tatis.

Verbum assumpsisse animam rationalem, de quibus q. 5. qui ex consequenti debebant negare duplicem in eo reperi voluntatem; alios, licet pluralitatem naturarum in eo admitterent, asseruisse tamen vnā voluntatem, qui propterea Monothelita dicti sunt; contra quos coacta est 6. Synodus generalis, in qua eorum error est condemnatus. Hi verò fuerunt Cyrus Archiepiscopus Alexandrinus, Sergius & plures eius successores in sede Constantinopolitana, Macarius Antiochenus Archiepiscopus.

Itaque conclusio S. Th. de fide; definita in 6. Synodo actione 8. vbi approbatur epistola Agathonis citata actione 4. definita est etiam actione 17. & in Concilio Lateranensi, sub Martino 1. can. 10. & quinque seqq.

Probat Agatho Papa actione 4. citata ex Matth. 26. & Lucæ 22. quibus locis aperte tribuitur Christo humana voluntas. Idem ostenditur ex cap. 5. Ioannis, vbi Christus dicit, *non quero voluntatem meam, sed eius qui misit me.*

Idem probat optimā ratione: Christus est perfectus Deus & perfectus homo; ergo habet vtramque naturam proprietatibus naturalibus perfectam; igitur humanam voluntatem, quæ consequitur naturam humanam. Eadem doctrina est sanctorum Patrum, ut testatur 6. Synodus & Concilium Lateranense canonibus citatis; vbi

Aduerte 1. Concilia & Patres non esse sollicitos probare in Christo diuinam voluntatem, quia Monothelita eam non negabant, sed solum humanam; quam, ut colligi potest ex Agathone, negabant propter vnitatem diuini suppositi, contra quos optimè ratiocinatur ostendens vnitatem suppositi non efficere ut sit vna voluntas; alioquin cum in Deo sint tres personæ, tres deberent esse voluntates, quod dici non potest. Igitur vnitatis vel pluralitas voluntatum petenda est ex vnitatem vel pluralitate naturæ, cum ea sit proprietates naturæ rationalis; vnde cum sit de fide duas in Christo esse naturas, easque rationales; consequens est ut in eo consistenda sint plures voluntates.

Aduerte 2. prædicta Concilia & Patres non solum velle asserendas duas voluntates in Christo quantum ad ipsas potentias, sed etiam inueniri actus & operationes vtriusque potentia: quod clare patet ex prædictis definitionibus. Idem patet ex scripturæ locis citatis & alijs, vbi potissimum agitur de actu voluntatis humanæ. Adde sine actu voluntatis humanæ non esse obedientiam, meritum, satisfactionem, quæ ex Scriptura constat conuenisse Christo.

Imò aliqui censent Monothelitas non negasse ipsam potentiam voluntatis humanæ, neque negasse pluralitatem actionum, sed dum negarunt plures voluntates & operationes voluisse in Christo solum fuisse vnum affectum efficacem voluntatis, à quo tanquam primo motore pendunt omnes motus & actiones, quod colligunt ex quibusdam verbis 6. Synodi.

Verum si perpendantur rationes Agathonis, videntur etiam negasse ipsam potentiam; cum ea proprie dicatur proprietates naturæ, actio verò non ita soleat appellari, & concessa potentia voluntatis humanæ nulla subesset ratio negandi eiusdem actum. Adde tamen sententiam hæreticorum etiam hoc sensu intellectam esse erroneam, cum non sola diuina voluntas, sed etiam humana motus liberos in Christo habeat, & seipsam possit applicare ad opus; similiter & inferiores potentias; & in illo

etiam sensu 6. Synodum & Concilium Lateranense agere contra prædictam hæresim.

ARTICVLVS II.

Vtrum in Christo fuerit aliqua voluntas sensualitatis præter rationis voluntatem?

PER voluntatem sensualitatis D. Th. intelligit appetitum sensitivum, cuius appellationis rationem reddit in textu, &

Respondet affirmatiue, quia natura humana in Christo fuit perfecta, & per consequens in eo fuit appetitus sensitivus, qui in cæteris hominibus inuenitur.

ARTICVLVS III.

Vtrum in Christo fuerint duæ voluntates quantum ad rationem?

INTELLIGIT de voluntate humana, &

Respondet si voluntas sumatur pro potentia, vnā in Christo fuisse voluntatem; si verò sumatur pro actu voluntatis, fuisse duas, scilicet voluntatem seu actum voluntatis circa finem, quæ vocari solet voluntas *de natura*, & voluntatem quæ versatur circa media, quæ vocatur voluntas *de ratio*.

ARTICVLVS IV.

Vtrum in Christo fuerit liberum arbitrium?

AFFIRMAT. Patet ex Isa. 53. *oblatus est quia ipse voluit.* Probat S. Th. ex eo quod in Christo fuerit electio; ergo libertas. Ex quo

Notandum S. Tho. non solum velle fuisse in Christo liberum arbitrium, id est, ipsam potestatem voluntatis, quæ dicitur liberum arbitrium, sed etiam actum. Vult enim Christum per humanam voluntatem in varijs liberè fuisse operatum: quod patet ex ratione ab illo allata. Nec solum vult in eo reperi libertatem oppositam coactioni, sed etiam oppositam necessitati, seu talem, per quam ita operaretur, ut posset non operari, ut posset hunc speciem actum ponere, vel alium specie.

Quæ doctrina sequitur ex ratione S. Th. nam electio non solum priori modo est libera, sed etiam posteriori; & cum in Scriptura dicitur, *oblatus quia ipse voluit*, loco citato; item Ioannis 10. *ponere animam suam* & se ipso, designatur libertas proprijsimè dicta; quæ etiam ita requiritur ad meritum, ut ne de potentia quidem absoluta ratio meriti sine tali libertate possit in aliqua operatione reperi.

Vnde planè improbabilis est sententia quorundam quos citat Suarez disp. 17. sect. 2. qui ex eo solum capite censent voluntatem humanam Christi fuisse liberam, quod non operaretur coactè.

Quamuis dicta ita se habeant, difficile tamen est explicare Christi libertatem, suppositis ijs quæ constat interuenisse in mysterio Incarnationis. Itaque

D V.